

Consultatie: Nieuwe Standaard Verplichte rapportering over Fraude en Continuïteit

Respondent: Dhr. L.L. Spoor RA – VU Executive Education

Datum: woensdag 22 oktober 2021 (e-mail bericht)

Geachte heer, mevrouw,

Vandaag kennis genomen van verschillende documenten met betrekking tot de voorgenomen wijzigingen t.a.v. de rapportage door de openbare accountant over fraude en continuïteit. In beschouw mezelf zeker geen expert op dit gebied, maar beide onderwerpen hebben in mijn opleiding en praktijkjaren altijd een bijzondere plaats ingenomen. Vanaf de grondlegging van de accountancy wetenschap of theorie door Limperg is toch al bekend dat een accountant alleen uitspraken mag doen op basis van verricht werk en dat hij geen verwachtingen mag wekken die hij op basis van zijn verrichte werkzaamheden niet kan waarmaken. Wat mij betreft is dat nog steeds de basis. Bij een controle mag een derde van de accountant verwachten dat hij is nagegaan of de waarderingsgrondslagen acceptabel zijn (uitgaan van continuïteit of 'going concern' is cruciaal om te komen tot waardering van balansposten en dus ook het vermogen en resultaat) en of er sprake is van materiële fraude. Als hierbij de plank door de accountant flink wordt misgeslagen in de praktijk moet nagegaan worden hoe dat kwam, welke signalen er waren en waardoor zijn ze gemist. Deze problematiek ligt aan de bakermat van de Nederlandse beroepspraktijk. Ik verwijs graag naar de bekende Pincoffs' affaire waar beide onderwerpen speelden en onze beroepsgroep is mede ontstaan naar aanleiding van deze geruchtmakende affaire.

Destijds was de verklaring overigens beperkt tot een enkele handtekening van de openbare accountant onder de jaarstukken. Dat is in de loop der jaren flink uitgebreid met een toelichting op die handtekening, uitgevoerde werkzaamheden etc. Daarmee is de transparantie enorm toegenomen. Vraag is echter of de kwaliteit van de controle en het begrip en vertrouwen van gebruikers daarmee ook is toegenomen. Transparantie heeft ook negatieve invloeden (**Harvard Business Review, 21 juli 2016, David de Cremer, When transparency backfires, and how to prevent it**). Het kan er bijvoorbeeld toe leiden dat de specialist de verantwoordelijkheid beperkt tot waar hij/zij inzicht in geeft en zich niet meer afvraagt wat er in de betreffende huishouding echt speelt of waar gebruikers behoefte aan hebben t.a.v. de verantwoording. De specialist heeft zich ingedekt door transparant te zijn en zo kan het ook geïnterpreteerd worden door gebruikers die de waarde van het assurance product zien afnemen en beperkt worden tot de altijd beperkte omschrijving van wat gedaan is, niet echt tot wat je er aan hebt. Dat laatste is de echte waarde, toch?

Ik wijs tot slot nog graag op de aanbevelingen van het hierboven genoemde artikel (gericht overigens op transparantie binnen de organisatie, wat mij betreft is dat één op één toepasbaar binnen NBA verband):

- 1) Articulate that transparency is a means to an end, not an end in itself; in deze discussie is dat nog niet helemaal helder!
- 2) Explain how data will be collected and evaluated;
- 3) Emphsize learning; (wat hebben we op het voornoemde vlak na 150 jaar nu geleerd en wat moeten we nog leren?)
- 4) Promote forgiveness: (zonder dit zullen mensen geneigd zijn hun fouten vooral te verbloemen of verbergen en dus niet leren)

Tot zover mijn reactie, rest mij jullie veel wijsheid te wensen in de verdere uitwerking van het onderwerp,

Hartelijke groeten, L.L. Spoor RA
Voorzitter toelatingscommissie EMFC (controllersopleiding)
Docent Information Technology & Control en Riskmanagement
Voorzitter examencommissie SBE EE

Executive Education